Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2026)0021

Izbira kazalnikov smotrnosti za revizijo in proračunski nadzor v okviru financiranja ukrepov za podpiranje izvajanja evropske konkurenčnosti v prihodnosti

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 22. januarja 2026 o izbiri kazalnikov smotrnosti za revizijo in proračunski nadzor v okviru financiranja ukrepov za podpiranje izvajanja evropske konkurenčnosti v prihodnosti (2025/2034(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji,

– ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), zlasti člena 318 in člena 322(1), točka (a),

– ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 z dne 17. decembra 2020 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027[1],

– ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU, Euratom) 2022/2496 z dne 15. decembra 2022 o spremembi Uredbe (EU, Euratom) 2020/2093 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027[2],

– ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU, Euratom) 2024/765 z dne 29. februarja 2024 o spremembi Uredbe (EU, Euratom) 2020/2093 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027[3],

– ob upoštevanju Medinstitucionalnega sporazuma z dne 16. decembra 2020 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o proračunski disciplini, sodelovanju v proračunskih zadevah in dobrem finančnem poslovodenju ter novih

---

1 UL L 433 I, 22.12.2020, str. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj.
2 UL L 325, 20.12.2022, str. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2496/oj.
3 UL L, 2024/765, 29.2.2024, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/765/oj.

virih lastnih sredstev, vključno s časovnim načrtom za uvedbo novih virov lastnih sredstev[4],

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 8. junija 2021 o okviru smotrnosti za proračun EU v večletnem finančnem okviru 2021–2027 (COM(2021)0366) in priloženega delovnega dokumenta služb Komisije (SWD(2021)0133),

– ob upoštevanju predloga Komisije z dne 16. julija 2025 za uredbo Sveta o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2028–2034 (COM(2025)0571),

– ob upoštevanju predloga Komisije z dne 16. julija 2025 za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvira za spremljanje proračunskih odhodkov in smotrnost proračuna ter drugih horizontalnih pravil za programe in dejavnosti Unije (COM(2025)0545) in priloženega poročila o oceni učinka (SWD(2025)0590),

– ob upoštevanju predloga Komisije z dne 16. julija 2025 za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi Evropskega sklada za konkurenčnost (ESK), vključno s posebnim programom za dejavnosti raziskav in inovacij na področju obrambe, razveljavitvi uredb (EU) 2021/522, (EU) 2021/694, (EU) 2021/697, (EU) 2021/783, razveljavitvi določb Uredb (EU) 2021/696, (EU) 2023/588 ter spremembi uredbe (EU) [EDIP] (COM(2025)0555),

– ob upoštevanju Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2024 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije[5] (finančna uredba), zlasti člena 33,

– ob upoštevanju publikacije predsednice Komisije Ursule von der Leyen z dne 18. julija 2024 z naslovom Evropa pred izbiro: politične usmeritve naslednje Evropske komisije 2024–2029,

– ob upoštevanju poročila Maria Draghija z dne 9. septembra 2024 z naslovom *The future of European competitiveness* (Prihodnost evropske konkurenčnosti) (v nadaljnjem besedilu: Draghijevo poročilo),

– ob upoštevanju poročila Enrica Lette z dne 17. aprila 2024 z naslovom *Much more than a market* (Veliko več kot trg) (v nadaljnjem besedilu: Lettovo poročilo),

---

4 UL L 433 I, 22.12.2020, str. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.

5 UL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 29. januarja 2025 z naslovom Kompas za konkurenčnost za EU (COM(2025)0030),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. februarja 2025 z naslovom Pot do naslednjega večletnega finančnega okvira (COM(2025)0046),

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 7. maja 2025 o prenovljenem dolgoročnem proračunu za Unijo v spreminjajočem se svetu[6],

– ob upoštevanju publikacij Evropskega računskega sodišča,

– ob upoštevanju študije, ki jo je naročil Odbor za proračun, z naslovom *Performance framework for the EU budget – Concepts and practices* (Okvir smotrnosti za proračun EU – koncepti in prakse), objavljene marca 2024[7],

– ob upoštevanju člena 55 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za proračunski nadzor (A10-0268/2025),

A. ker „dobro finančno poslovodenje“, kot je opredeljeno v finančni uredbi, pomeni, da se morajo sredstva EU izvrševati v skladu z načeli gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti; ker bi bilo treba pojem smotrnosti, kar zadeva proračun, povezati neposredno z uporabo načela dobrega finančnega poslovodenja;

B. ker mora Komisija v skladu s členom 318 PDEU Parlamentu in Svetu vsako leto predložiti poročilo za predhodno proračunsko leto, ki se nanaša na izvrševanje proračuna, ter finančno poročilo Unije glede na dosežene rezultate; ker je treba poleg tega v skladu s členom 322 PDEU sprejeti finančna pravila, v katerih se določi postopek v zvezi z izvrševanjem proračuna ter predložitvijo in revizijo računov; ker lahko uporaba ustreznih, zanesljivih in preglednih kazalnikov za merjenje doseganja rezultatov in revizijo izboljša ocenjevanje izvrševanja proračuna in primerjavo, ki ju vsako leto opravita Parlament in Svet;

C. ker bi bilo treba v skladu s finančno uredbo vzpostaviti povezavo med zastavljenimi cilji in kazalniki smotrnosti, rezultati ter načeli gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti; ker je bila s prenovljeno finančno uredbo iz leta 2024 okrepljena pravna podlaga okvira smotrnosti, pri čemer je bilo potrjeno, da bi bilo treba napredek pri doseganju ciljev spremljati z uporabo kazalnikov smotrnosti, ki

---

6 Sprejeta besedila, P10_TA(2025)0090.

7 Študija – *Performance framework for the EU budget – Concepts and practices* (Okvir smotrnosti za proračun EU – koncepti in prakse), Evropski parlament, Generalni direktorat za notranjo politiko, Tematski sektor za proračunske zadeve, marec 2024.

izpolnjujejo merila ustreznosti, sprejetosti, verodostojnosti, preprostosti in zanesljivosti (t. i. merila RACER), temeljijo na splošno priznanih znanstvenih dokazih, so jasno opredeljeni in na voljo v odprtem, strojno berljivem formatu; ker bi bilo treba te kazalnike po potrebi razčleniti po spolu in omogočiti njihovo združevanje; ker bi bilo treba po potrebi opredeliti učinkovito, pregledno in celovito metodologijo;

D. ker je bil s predlogom Komisije za uredbo o vzpostavitvi okvira za spremljanje proračunskih odhodkov in smotrnost proračuna vzpostavljen enoten okvir za smotrnostno pripravo proračuna; ker je v predlogu kazalnik učinka opredeljen kot kvantitativni kazalnik smotrnosti, s katerim se spremlja, kaj se neposredno ustvari ali podpre z izvajanjem dejavnosti, kazalnik rezultatov pa kot kvantitativni kazalnik smotrnosti, s katerim se spremlja, kaj se neposredno doseže s podprtimi dejavnostmi; ker se kazalniki vpliva običajno uporabljajo za merjenje trendov v zvezi z dolgoročnimi cilji, ki se obravnavajo z intervencijo; ker se kazalniki vložkov običajno uporabljajo za merjenje finančnih, človeških, materialnih, upravnih ali regulativnih virov, uporabljenih za izvedbo intervencije;

E. ker so zagotavljanje trajnostne blaginje in konkurenčnosti EU, spodbujanje socialne pravičnosti in krepitev regionalne kohezije del političnih prednostnih nalog Komisije za obdobje 2024–2029; ker je treba za učinkovito doseganje teh ciljev pritegniti in mobilizirati zasebne naložbe, pri čemer bosta bistvena dokončanje bančne unije ter razvoj unije prihrankov in naložb;

F. ker je bilo v Draghijevem poročilu opozorjeno, da je upadanje konkurenčnosti EU, ki jo še poslabšuje vse nestabilnejše geopolitično okolje, skupaj z zaporednimi krizami, s katerimi se EU spoprijema v zadnjih letih, eksistencialna grožnja za Unijo; ker mora EU po ocenah iz poročila med letoma 2025 in 2030 za zapolnitev naložbene vrzeli mobilizirati dodatne javne in zasebne naložbe v višini 4,4–4,7 % BDP EU, kar je približno 750–800 milijard EUR letno;

G. ker je v kompasu za konkurenčnost, ki prav tako temelji na Draghijevem poročilu, določena strateška pot EU za ponovno vzpostavitev konkurenčnosti na svetovni ravni, pri čemer se kompas osredotoča na tri osrednje stebre – inovacije, razogljičenje in gospodarsko varnost –, ki jih dopolnjujejo horizontalni dejavniki, kot so poenostavitev, boljše usklajevanje na ravni EU in držav članic ter okrepljen enotni trg, v skladu z Lettovim poročilom;

H. ker je Računsko sodišče večkrat odkrilo pomanjkljivosti pri zasnovi, izvajanju in odgovornosti sistemov za merjenje smotrnosti, ki se uporabljajo za programe financiranja EU, ter pozvalo k večji uporabi kazalnikov smotrnosti, s katerimi se merijo in spremljajo dolgoročnejši učinki porabe EU; ker je zanesljivost informacij o

smotrnosti nujna za zaščito finančnih interesov EU in krepitev zaupanja javnosti v proračun EU;

I. ker je treba za povečanje konkurenčnosti Evrope odločno ukrepati, da bi podprli višje ravni produktivnosti, zaposlovanja in blaginje; ker je povezan enotni trg še vedno temelj gospodarske moči EU in njene dolgoročne blaginje; ker so inovacije, pridobivanje spretnosti ter prosti pretok blaga, storitev, kapitala in delovne sile ključna gonila konkurenčnosti in rasti;

Splošne ugotovitve o okviru smotrnosti za proračun EU in uporabi kazalnikov smotrnosti

1. opozarja, da je treba poskrbeti za to, da bo proračun EU omogočil izpolnjevanje prednostnih nalog politik EU, vključno s spodbujanjem konkurenčnosti ter trajnostne in vključujoče blaginje ter zagotavljanjem suverenosti in neodvisnosti EU kot geopolitičnega akterja; poudarja, da so pri doseganju teh ciljev regulativne spremembe enako pomembne kot ukrepi financiranja; poudarja tudi, da bi bilo treba s porabo EU doseči oprijemljive rezultate v skladu z načeli dobrega finančnega poslovodenja in sredstva EU vlagati v področja, na katerih imajo skupni ukrepi EU večji učinek in dodano vrednost kot nacionalni ali podnacionalni ukrepi politike;

2. poudarja, da lahko ukrepi za povečanje konkurenčnosti prispevajo k širšim družbenim koristim, če ostanejo osredotočeni na produktivnost, rast in ustvarjanje delovnih mest; vztraja, da bi moral morebiten splošen okvir smotrnosti za proračun EU zagotavljati predvsem gospodarske rezultate in merljive rezultate politike, pri čemer bi bilo treba po potrebi upoštevati širše družbene učinke, ne da bi ogrozili načeli učinkovitosti in uspešnosti;

3. meni, da je treba proračun EU nujno v večji meri usmeriti k rezultatom in da mora vsak porabljen euro državljanom in podjetjem prinesti izmerljivo vrednost; ponovno poudarja, da je treba za spremljanje in ocenjevanje napredka pri doseganju ciljev politike EU določiti in uporabljati kazalnike smotrnosti, ki so specifični, merljivi, dosegljivi, relevantni in časovno opredeljeni (SMART), ter s tem zagotoviti učinkovito porabo sredstev EU; meni, da so za ocenjevanje smotrnosti programov pomembne vse vrste kazalnikov in da bi si bilo treba zato prizadevati za vzpostavitev ravnovesja med kazalniki vložkov, učinka, rezultatov in vpliva; poudarja, da je treba kazalnike smotrnosti izpeljati neposredno iz ciljev vsakega programa; opozarja, da bi bilo treba pri izbiri primernih kazalnikov upoštevati tudi povezano upravno breme, stroške zbiranja podatkov, primerljivost in možnost združevanja;

4. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je Računsko sodišče v svojih revizijah večkrat ugotovilo, da se večina kazalnikov smotrnosti, ki se uporabljajo za programe financiranja EU, nanaša na vložke in učinke,

kar pa ne zagotavlja ustreznih informacij o napredku pri doseganju ciljev ukrepov, ki jih financira EU; poleg tega obžaluje, da je bilo v številnih primerih ugotovljeno, da ni bilo izhodiščnih podatkov za kazalnike in da osnovni podatki, uporabljeni za kazalnike, niso bili niti sledljivi niti zanesljivi; je zaskrbljen, ker kazalniki smotrnosti v okviru različnih programov financiranja niso enotno opredeljeni; poziva Komisijo in države članice, naj poskrbijo za to, da bodo kazalniki, ki se uporabljajo za projekte, ki jih financira EU, merljivi in preverljivi ter da bodo temeljili na zanesljivih virih podatkov, ki zagotavljajo sledljivost osnovnih podatkov vse do ravni pogodb in končnih upravičencev, z jasnimi izhodišči in opredelitvami, da se preprečijo različne razlage;

5. obžaluje, da je okvir smotrnosti za proračun EU za obdobje 2021–2027 še vedno prezapleten in preveč razdrobljen; obžaluje, da je Komisija ocenila[8], da se v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 uporablja več kot 5 000 heterogenih in nezdružljivih kazalnikov smotrnosti, kar otežuje celovito oceno učinkovitosti porabe EU v okviru različnih instrumentov financiranja, ter da je bilo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost določenih približno 7 000 mejnikov in ciljev, ki obravnavajo različne potrebe, kot so ocenjevanje smotrnosti v okviru predloga proračuna ter spremljanje in ocenjevanje programov, načrtov držav članic in izplačil plačil;

6. poudarja zlasti, da zasnova mehanizma za okrevanje in odpornost ne zagotavlja zadostne sledljivosti, preglednosti in možnosti revizije porabe sredstev EU ali možnosti primerjave rezultatov z rezultati drugih instrumentov porabe EU; poziva Komisijo, naj vzpostavi celovitejši, bolj usklajen, preglednejši in preverljiv okvir kazalnikov smotrnosti za prihodnje instrumente, da bosta lahko Parlament in Računsko sodišče v celoti opravljala svoje nadzorne naloge; poziva Komisijo, naj analizira izvajanje instrumentov, ki temeljijo na smotrnosti, v drugih državnih in regionalnih okvirih ter opredeli pridobljene izkušnje;

7. je seznanjen s predlogom Komisije, da se večletni finančni okvir 2028–2034, vključno z Evropskim skladom za konkurenčnost, spremlja s standardiziranim sklopom kazalnikov smotrnosti, ki se uporabljajo za vse proračunske programe EU, kot je določeno v njenem predlogu uredbe o smotrnosti[9]; ugotavlja, da je bila za proračunska jamstva in finančne instrumente v okviru Evropskega sklada za konkurenčnost predlagana poenostavljena uporaba okvira smotrnosti;

---

8 Poročilo o oceni učinka (SWD(2025)0590), priloženo Predlogu Komisije za uredbo o vzpostavitvi okvira za spremljanje proračunskih odhodkov in smotrnost proračuna (COM(2025)0545).

9 COM(2025)0545.

8. meni, da bi bilo treba okvir smotrnosti za proračun EU poenostaviti, da bi zagotovili usklajen in sorazmeren pristop k natančnemu merjenju učinkov porabe EU v državah članicah, racionalizirali splošno upravno breme in obveznosti poročanja, zlasti za mala in srednja podjetja ter lokalne organe, in povečali preglednost z zmanjšanjem prevelike količine informacij, hkrati pa omogočili, da se v celoti zajamejo učinki financiranja EU, vključno z dodano vrednostjo ukrepov EU, ki je države članice same ne bi mogle doseči; poziva Komisijo, naj racionalizira kazalnike, poenostavi predloge, prepreči podvajanje zahtev za podatke in uporablja načelo „samo enkrat“;

9. meni, da je mogoče vpliv najbolje opredeliti z ocenami; poudarja, da morajo Evropski sklad za konkurenčnost in vsi prihodnji instrumenti vključevati vmesne ocene, ki jih opravi Komisija; poziva Komisijo, naj poskrbi, da se v primeru nedoseganja ciljev nemudoma uvedejo popravni ukrepi, vključno z ukrepi, ki jih na podlagi svojih revizij priporoči Računsko sodišče;

10. poudarja, da poenostavitev ne bi smela zmanjšati preglednosti, odgovornosti in možnosti revizije, temveč bi morala prispevati k racionalizaciji poročanja ter povečati dostopnost in uporabnost informacij o smotrnosti financiranja EU; poudarja tudi, da bi bilo treba v primeru zmanjšanja števila kazalnikov opraviti analizo stroškov in koristi ter analizo tveganja; opozarja, da je treba vzpostaviti jasnejše povezave med porabo in merljivimi rezultati politik;

11. opozarja, da se pristopi k zbiranju podatkov med državami članicami in tudi znotraj njih razlikujejo, kar otežuje združevanje in primerjanje podatkov o smotrnosti na ravni EU; ponovno poziva Komisijo, naj razvije varno in interoperabilno informacijsko infrastrukturo, pri tem pa izkoristi zmogljivosti umetne inteligence, strojnega učenja in podatkovnega rudarjenja, da bi izboljšala izvajanje politik ter olajšala spremljanje, poročanje in nadzor; poudarja, da je treba pri uporabi umetne inteligence za spremljanje in obdelavo podatkov zagotoviti strog človeški nadzor in upoštevati etična načela, da bi preprečili zlorabo in algoritemsko diskriminacijo ali pristranskost ter poskrbeli za preglednost in odgovornost, obenem pa tudi varstvo podatkov in popolno spoštovanje temeljnih pravic;

12. vztraja, da morajo biti podatki in metodologije v zvezi s kazalniki javno dostopni v realnem času prek interoperabilnega sistema spremljanja, poročanja in revizije, s čimer bi povečali preglednost in zagotovili sledljivost vse do ravni projektov in končnih upravičencev; poudarja, kako pomembna je preglednost končnega upravičenca do sredstev proračuna EU; opozarja, da mora biti financiranje EU, vključno s financiranjem v okviru posrednega upravljanja, pregledno in da bi moralo omogočati učinkovito revizijo in preprečitev dvojnega

financiranja; vztraja, da bi morali ti podatki vključevati obsežne informacije o financiranih projektih;

13. poziva Komisijo, naj izboljša svoje poročanje o smotrnosti z vključitvijo finančnih informacij in informacij o smotrnosti, povezanih s sredstvi EU, ter objavi jasne in uporabniku prijazne povzetke o smotrnosti in porabi, vključno z enostranskimi pregledi in interaktivnimi preglednicami s strojno berljivimi nabori podatkov, v skladu s priporočili OECD[10];

14. meni, da je bistveno preveriti in zagotoviti zanesljivost podatkov, ki se uporabljajo za določitev kazalnikov smotrnosti; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je zaradi pomanjkljivosti v zanesljivosti podatkov ter uvedbe in vse večje uporabe modelov izvajanja, ki temeljijo na financiranju, nepovezanem s stroški, in pri katerih se izplačila izvajajo glede na doseganje predhodno določenih mejnikov in ciljev, kot je mehanizem za okrevanje in odpornost, težje ščititi finančne interese Unije; zato vztraja, da so potrebni obvezno predhodno in naknadno preverjanje mejnikov in ciljev, sistematično obveščanje Evropskega urada za boj proti goljufijam in Evropskega javnega tožilstva o domnevnih goljufijah ali resnih nepravilnostih ter možnost začasne ustavitve plačil;

15. poziva Komisijo, naj v svoje poročanje o smotrnosti vključi vsebinske informacije o ukrepih za zagotavljanje kakovosti, ki se uporabljajo v zvezi s kazalniki smotrnosti; poudarja, da je redno in pregledno pregledovanje ustreznosti in zanesljivosti kazalnikov bistveno za verodostojnost in zaupanje javnosti v porabo EU; zahteva, da se podatki o smotrnosti, ki jih sporočijo države članice, neodvisno preverjajo, tudi s strani nacionalnih revizijskih organov in Računskega sodišča, rezultati pa naj bodo na voljo Parlamentu; zahteva tudi, da se poročila o preverjanju in nabori podatkov dajo na voljo pristojnim nadzornim organom v dostopnem, primerljivem in preverljivem formatu, da bi imeli državljani vpogled v rezultate nadzora nad uporabo sredstev EU, ter naj se pri tem spoštujejo pravila o varstvu in zaupnosti podatkov;

16. poudarja, da sta za učinkovito upravljanje smotrnosti potrebna spoštovanje pravne države in zaščita finančnih interesov EU; opozarja, da je treba v primerih resnih pomanjkljivosti v nadzornih sistemih plačila začasno ustaviti in izvesti finančne popravke;

17. meni, da je pravna država bistven pogoj za krepitev konkurenčnosti EU; poudarja, da izzivi na področju pravne države negativno vplivajo na zaupanje vlagateljev in potrošnikov ter celovitost enotnega trga, kot je navedeno v poročilu Komisije o stanju pravne države za leto 2025; zato meni, da bi moral okvir smotrnosti za proračun EU

---

10 OECD (2025), Strengthening performance reporting practicesces (Krepitev praks poročanja o smotrnosti), *OECD Papers on Budgeting* št. 2025/07, OECD Publishing, Pariz.

vključevati tudi kazalnike, povezane s pravno državo, kot so delovanje pravosodnega sistema, boj proti korupciji ter učinkovit sistem zavor in ravnovesij, ki bodo prispevali k pravni varnosti in oblikovanju predvidljivega okolja za poslovanje podjetij;

Kazalniki smotrnosti, povezani s spodbujanjem konkurenčnosti EU

18. opozarja, da je v Draghijevem poročilu navedeno, da bi si morala EU prizadevati za temeljite reforme za povečanje konkurenčnosti s poudarkom na inovacijah, razogljičenju in obrambi ter da bi bilo treba ogromno vlagati v strateške sektorje, kot so sektorji zelene energije, digitalne infrastrukture in napredne proizvodnje, ki bodo podprti s poenostavitvijo predpisov in boljšim usklajevanjem na ravni EU; v zvezi s tem meni, da sta trden okvir smotrnosti in sistem kazalnikov bistvena za spremljanje napredka in merjenje vpliva na konkurenčnost, gospodarsko moč, trajnostnost in odpornost EU, pa tudi za to, da se smotrnost neposredno poveže z načeli gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti;

19. poudarja, da bi bilo treba pri porabi, usmerjeni v konkurenčnost, dati prednost učinkovitosti in dolgoročnemu povečanju produktivnosti, ne pa kratkoročnemu prerazporejanju; opozarja, da bi bilo treba sredstva EU nameniti odpravljanju neučinkovitosti trga, spodbujanju zasebnih naložb ter projektom z izmerljivim gospodarskim učinkom in jasno dodano vrednostjo;

20. poudarja, da bi bilo treba izvajanje priporočil iz Draghijevega poročila spremljati z ustreznimi, zanesljivimi in preglednimi kazalniki smotrnosti, ki bi izražali napredek EU pri spodbujanju konkurenčnosti in gospodarske rasti z inovacijami, vodilno vlogo na področju tehnologije in industrijsko odpornostjo, hkrati pa zagotavljali socialno pravičnost; poudarja, da morajo biti kazalniki skrbno zasnovani in zajemati ne le učinke (npr. število financiranih projektov), temveč tudi rezultate in vplive (npr. povečanje produktivnosti, zmanjšanje emisij, ustvarjanje trajnostnih in varnih delovnih mest, izboljšanje socialne in teritorialne kohezije, spremembe v trgovinski bilanci, povečanje diverzifikacije izvoza, učinek vzvoda programov EU, zlasti v smislu mobilizacije zasebnih naložb, in okrepitev strateške avtonomije), da se izmerita učinkovitost in uspešnost porabe EU; opozarja, da so reforme bistvene za doseganje ciljev glede konkurenčnosti in da se morajo odražati v okvirih za merjenje smotrnosti;

21. opozarja, da kazalniki v zvezi s črpanjem sredstev ali stopnjo izvrševanja proračuna ponujajo informacije o administrativnem napredku in ne o dejanskem gospodarskem ali družbenem vplivu porabe EU; poudarja, da lahko ti kazalniki v primeru, da so bila sredstva v celoti porabljena, vendar niso prinesla izmerljivih izboljšav na področju inovacij, naložb ali zaposlovanja, zavajajoče kažejo na uspeh; opozarja, da je bilo Računsko sodišče večkrat kritično do

prekomernega zanašanja na stopnje porabe in mejnike glede plačil v okviru smotrnosti za programe EU; poziva k prehodu na kazalnike rezultatov in vpliva, ki bi izražali dejanske učinke porabe EU na konkurenčnost;

22. poudarja, da je konkurenčnost odvisna od skladnega sklopa omogočitvenih pogojev, vključno z usposobljeno in zdravo delovno silo, učinkovito strateško infrastrukturo, trdnim finančnim sektorjem, ki lahko omogoči prilagojeno financiranje inovacij, ter dobro delujočimi institucijami in trgi, ki nagrajujejo uspešnost in podjetništvo; poziva Komisijo, naj pripravi posebne kazalnike smotrnosti, ki bodo izražali te strukturne omogočitvene pogoje ter njihov prispevek k produktivnosti in rasti;

23. opozarja, da je v Draghijevem poročilu poudarjeno, da je odličnost na področju raziskav in inovacij bistvena za konkurenčnost EU in da bi morala biti edino merilo za izbor v sistemu EU za raziskave in inovacije, vključno s programom Obzorje Evropa; v zvezi s tem ponavlja, da bi moralo financiranje raziskav in inovacij še naprej temeljiti na načelu odličnosti in ostati zasnovano na zaslugah;

24. poudarja, da bi morali biti podatki na ravni projektov podlaga za izboljšanje poročanja o smotrnosti v zvezi s finančnimi instrumenti, ki se uporabljajo v okviru posrednega upravljanja, kot je InvestEU; opozarja, da bi morali biti ti podatki v standardiziranem formatu in da bi morali biti omejeni na ključne informacije, potrebne za merjenje uspešnosti programa, kot so informacije o mobilizaciji javnih in zasebnih naložb, ki se brez programa ne bi izvedle; priznava, da je zaradi narave finančnih instrumentov, ki so odvisni od trga in povpraševanja, smotrnost teh programov odvisna od njihove uporabe na trgu, zato Komisija ne more v celoti vnaprej določiti mejnikov in ciljev;

25. poudarja, da je treba za izboljšanje konkurenčnosti EU s kratkoročnega kriznega upravljanja preiti na dolgoročno strategijo, ki bo temeljila na inovacijah, učinkovitosti, trajnostnosti, strateški avtonomiji in globalni odprtosti; meni, da se je treba ponovno zavezati krepitvi enotnega trga, zmanjšati regulativno razdrobljenost in poskrbeti, da bodo programi EU podpirali realni sektor; poudarja, da je uspeh projektov, povezanih z evropsko konkurenčnostjo, odvisen od mobilizacije javnega in zasebnega kapitala; poziva Komisijo, naj uvede posebne kazalnike za merjenje učinka vzvoda sredstev EU pri mobilizaciji javnih in zasebnih naložb, razmerja med javnim in zasebnim financiranjem ter donosnosti naložb;

26. meni, da je treba vzpostaviti celovit okvir za predhodno ocenjevanje tveganja, zlasti za projekte z visokim tveganjem in visokim donosom, da bi se uravnoteženo ocenili njihova dodana vrednosti, stroški in koristi; poudarja, da je za doseganje ciljev politike EU na področju konkurenčnosti potreben trden sistem revizije in nadzora, podprt z

usklajeno metodologijo za ocenjevanje tveganja; opozarja, da bi morala taka metodologija dopuščati sorazmerne ravni tveganja, ki so bistvene za spodbujanje inovacij, hkrati pa ustrezno ščititi proračun EU, zlasti pred goljufijami in nefinančnimi tveganji;

27. predlaga, da se za boljše ocenjevanje vpliva, ki ga ima financiranje EU na konkurenčnost, uporabi temeljitejše makroekonomsko modeliranje, ki bi vključevalo najnovejša dognanja iz gospodarskih raziskav; ugotavlja, da modeli, ki izražajo heterogenost gospodinjstev in podjetij ter njihove distribucijske učinke, omogočajo celovitejšo predhodno oceno vpliva financiranja EU na produktivnost, naložbe in regionalno konkurenčnost; predlaga, da se ta pristop dopolni z uporabo mikropodatkov in regionalnih kazalnikov smotrnosti, da bi izboljšali dokazno podlago za oblikovanje politik in ciljno usmerjanje sredstev;

28. poziva Komisijo in države članice, naj vzpostavijo in v naslednjem večletnem finančnem okviru dosledno uporabljajo usklajen sklop temeljnih kazalnikov, podobnih tistim, ki se že uporabljajo v evropskem sistemu inovacijskih kazalnikov, in namenjenih spodbujanju konkurenčnosti v državah članicah, da bi omogočili primerljivost, primerjalno analizo in združevanje podatkov na ravni EU, po potrebi pa tudi uporabo kazalnikov, prilagojenih nacionalnim ali regionalnim potrebam; poudarja, da bi se bilo treba pri opredeljevanju in pregledovanju kazalnikov posvetovati z vsemi ustreznimi deležniki, da bi kazalniki izražali dejanske potrebe na področju konkurenčnosti, hkrati pa izpolnjevali visoke delovne in socialne standarde;

29. meni, da bi lahko pri projektih, ki spodbujajo inovacije in podpirajo strateške tehnologije, uporabili naslednje kazalnike učinka: obseg mobiliziranih sredstev EU in sredstev iz zasebnega sektorja, število financiranih projektov po sektorjih (tj. umetna inteligenca, kvantna tehnologija, biotehnologija) ter število ustanovljenih ali razširjenih samorogov, zagonskih podjetij in podjetij v razširitveni fazi v EU, ki so prejela sredstva EU, pri čemer bi se po potrebi meril tudi delež financiranih zagonskih podjetij, ki jih vodijo ženske; meni, da bi lahko kazalniki rezultatov vključevali število patentov, prijavljenih v okviru projektov, ki jih financira EU, donosnost naložb EU po sektorjih, spremembo stopnje zaposlenosti, delež podjetij, ki jih financira EU in še poslujejo tri leta po ustanovitvi, povečanje števila evropskih prvih javnih ponudb, povečanje števila izvoznih podjetij in število podjetij z visoko digitalno intenzivnostjo; meni, da je treba spremljati kazalnike vpliva, kot so povečanje zmogljivosti (letni obseg proizvodnje) v proizvodnji globokih in digitalnih tehnologij (npr. posebnih vrst opreme), povečanje obsega tveganega kapitala, vloženega v EU, povečanje tržne kapitalizacije podjetij EU ter sprejemanje na trgu in rast prihodkov, ki ju je mogoče pripisati inovacijam, ki jih financira EU, ter poročati o teh kazalnikih;

30. meni, da bi bilo treba podpreti selitev industrije in samooskrbo s kritičnimi surovinami, da bi zmanjšali strateško odvisnost EU; predlaga, da se napredek meri s kazalniki učinka, kot so število projektov ter malih in srednjih podjetij, ki so se preselila v EU, število ustanovljenih ali razširjenih zagonskih podjetij in podjetij v razširitveni fazi, po potrebi vključno z deležem zagonskih podjetij in podjetij v razširitveni fazi, ki jih vodijo ženske, ter ustvarjanje delovnih mest v industriji v ciljnih regijah; meni, da bi lahko kazalniki rezultatov vključevali povečanje deleža kritičnih surovin, uvoženih iz novih strateških partneric ali pridobljenih v EU, povečanje količine recikliranih kritičnih surovin (v tonah), večjo produktivnost in bruto dodano vrednost v ciljnih vrednostnih verigah, večjo odpornost oskrbe in uspešnejšo trgovino;

31. poudarja, da je treba vlagati v pametna omrežja, shranjevanje energije in vodikove koridorje, da bi omogočili vzpostavitev odpornega in konkurenčnega energetskega sistema; poudarja, da so ukrepi na tem področju bistveni za zmanjšanje nestanovitnosti cen energije, povečanje konkurenčnosti industrije in prehod Evrope na trajnostno nizkoogljično gospodarstvo;

32. meni, da bi si bilo treba prizadevati za skupno kupovanje energije v industriji in razogljičenje industrije, da bi zmanjšali stroške energije in povečali zanesljivost oskrbe, hkrati pa skrbeti, da posledični ukrepi ne bi neprimerno vplivali na energetsko varnost držav članic; predlaga, da se napredek meri s kazalniki učinka, kot so število sodelujočih podjetij, obseg nakupa energije in delež energije iz obnovljivih virov v skupnih pogodbah; meni, da bi lahko uporabili kazalnike rezultatov, kot so dodatne nameščene energijske zmogljivosti v proizvodnji električne energije; meni tudi, da bi lahko kazalniki vpliva vključevali spremembe povprečnih cen energije v ciljnih industrijah, zmanjšanje izpadov, povečanje porabe čiste energije in zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (npr. v tonah ekvivalenta ogljikovega dioksida);

33. meni, da bi morala EU vlagati v nadarjene posameznike v strateških in kritičnih sektorjih, da bi povečala svojo dolgoročno konkurenčnost z usposobljeno delovno silo, tudi s podpiranjem poklicnega usposabljanja, vseživljenjskega učenja in razvoja spretnosti; predlaga, da se napredek meri s kazalniki učinka, kot so število ljudi, ki se letno usposabljajo (s posebnim poudarkom na uravnoteženi zastopanosti spolov in socialni vključenosti), število ljudi, ki so pridobili univerzitetno diplomo na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva ali matematike (STEM) ali so se udeležili programov poklicnega izobraževanja in usposabljanja s poudarkom na navedenih področjih, stopnja udeležbe v programih izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja ter stopnja zadovoljstva partnerskih podjetij in socialnih partnerjev; meni, da bi lahko kazalniki rezultatov vključevali spremembe stopnje zaposlenosti, deleža oseb, ki so se usposabljale ali bile zaposlene začasno ter so se zaposlile za

nedoločen čas, stopnje zasedenosti delovnih mest, stopnje rasti plač in stopnje ohranjanja zaposlenih v ciljnih sektorjih;

34. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da pretirana regulativna in upravna bremena še naprej ogrožajo konkurenčnost podjetij EU v primerjavi z drugimi svetovnimi gospodarskimi silami; poudarja, da ta bremena povečujejo operativne stroške, zmanjšujejo produktivnost sektorja in ustvarjajo ovire za vstop novih podjetij na trg, s čimer zavirajo konkurenco in inovacije; poleg tega ugotavlja, da lahko te neučinkovitosti privedejo tudi do višjih cen za potrošnike;

35. meni, da bi bilo treba za pospešitev zelenega in digitalnega prehoda posebno pozornost nameniti inovativnim malim in srednjim podjetjem, za katera je poenostavitev ključnega pomena; poudarja, da bi se morala poenostavitev osredotočiti na zmanjšanje nepotrebne birokracije in upravnih stroškov za mala in srednja podjetja; poudarja, da je treba poenostavitev izvesti ob hkratnem zagotavljanju sorazmernega in učinkovitega regulativnega okvira, ki zagotavlja regulativno varnost in ustrezno oceno učinka; predlaga, da se napredek pri zmanjševanju upravnega bremena meri s kazalniki, kot so število letno odobrenih in zaključenih projektov v zvezi z malimi in srednjimi podjetji, zmanjšanje števila pritožb ali sporov, povezanih s postopki oddaje vlog, in zmanjšanje časa, potrebnega za dostop do sredstev EU, tj. časa od predložitve vloge do izplačila;

36. poziva Komisijo, naj dodatno okrepi prizadevanja za zmanjšanje regulativnega bremena in zagotovi, da bo zakonodaja EU sorazmerna, podprta z dokazi ter prinašala jasno dodano vrednost za državljane in podjetja; meni, da sedanji pristop „za enega sprejetega se eden odpravi“ v zvezi s tem ne zadostuje; zato poziva k uporabi načela „za enega sprejetega se odpravita dva“, po katerem se uvedba novih stroškov z regulativnimi obveznostmi izravna z zmanjšanjem regulativnih stroškov, ki izhajajo iz druge zakonodaje EU, za vsaj dvakratnik enakovrednega zneska, da bi dosegli neto zmanjšanje regulativnega bremena, hkrati pa ločeno obravnavali breme za podjetja in javno upravo;

°

° °

37. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.